

Nete og Mørket

Fag: Dansk og billedkunst
Målgruppe: Indskoling
Lone Munksgaard Nielsen og Hanne Bartholin, Gyldendal 2012

Vejledningen stilles til rådighed for undervisere under følgende Creative Commons licens

Læs mere på <http://www.creativecommons.dk>

Nete og Mørket er en smuk billedfortælling, der gennem simpelt sprog og virkningsfulde tegninger viser Netes møde med Mørket. Der er i denne vejledning idéer til, hvordan der kan arbejdes med bogens billeder og tekst.

Kompetenceområder i dansk

Fortolkning – oplevelse og indlevelse

færdighedsmål	vidensmål
Eleven kan lege med sprog, billeder og fortælling	Eleven har viden om enkel poetisk sprogbrug og billeder

Fortolkning – undersøgelse

færdighedsmål	vidensmål
Eleven kan få øje på sproglige træk	Eleven har viden om enkle sproglige, lydlige og billedlige virkemidler

Fortolkning – fortolkning

færdighedsmål	vidensmål
Eleven kan deltage i enkel fortolkning	Eleven har viden om metoder til enkel fortolkning

Fortolkning – perspektivering

færdighedsmål	vidensmål
Eleven kan sætte tekstens tema i relation til eget liv	Eleven har viden om måder at sammenligne tekster med egne oplevelser

Læringsmål dansk

- Eleven kan fortælle, hvordan forholdet mellem Nete og Mørket ændrer sig igennem bogen.
- Eleven kan give eksempler på, hvordan Mørket er en person (i tekst og billede).
- Eleven kan deltage i en samtale om, hvad bogen handler om, og hvad den drejer sig om.
- Eleven kan skrive en kort tekst og producere et billede af, hvordan Nete har det inde i.

Kompetenceområder i billedkunst

Billedanalyse – billedkomposition

færdighedsmål	vidensmål
Eleven kan samtale om billeders opbygning og indhold	Eleven har viden om billedopbygning og enkle fagord og begreber

Billedfremstilling – Tegning og grafik

færdighedsmål	vidensmål
Eleven kan udtrykke sig grafisk med våde og tørre farver	Eleven har viden om grafiske tegne- og trykmetoder

Læringsmål billedkunst

- Eleverne kan deltage i en samtale omkring udvalgte billeder fra bogen og diskutere billedernes indhold, opbygning og betydning.
- Eleverne kan producere et grafisk billede af, hvordan Nete har det inde i.
- Eleverne kan producere egne billeder til en "omvendt bog" - Nete og Lyset.

Idéer til undervisningen

Inden bogen læses

Kig på bogens format, billederne på forsiden og bagsiden og læs titel og bagsidetekst.

Tal med eleverne om:

- Hvorfor tror I, bogen er lavet i et aflangt format?
- Hvem tror I, bogen handler om?
- Hvem er Nete og Mørket?
- Hvordan har de to personer/figurer på forsiden det?
- Hvorfor er Mørket stavet med stort?
- Hvad får vi at vide om Nete og mørket på bagsideteksten?
- Hvad ved du allerede nu om handlingen i bogen?
- Hvad ved du allerede nu om sproget i bogen?

- Hvad tror du, bogen handler om? (Lad evt. eleverne tage en *walk and talk* i 5 minutter og lad dem bagefter i firemandsgrupper fortælle, hvad de tror, bogen handler om.)

Ved at gætte på handlingen i historien og ud fra den fælles viden eleverne allerede nu har, bliver de mere opmærksomme på handlingen.

Bogen læses 1. gang med fokus på elevernes umiddelbare oplevelse af bogen

Læs bogen for eleverne uden afbrydelse. Lad herefter eleverne give udtryk for deres umiddelbare oplevelse.

- o Var der noget, du godt kunne lide?
- o Var der noget, du ikke brød dig om?
- o Var der noget, der undrede dig?
- o Var der ord, som du ikke forstod? Eller måder, sproget blev brugt på, som du lagde mærke til?

Handlede bogen om det, du troede?

Bogen læses 2. gang med fokus på sproget

I bogen er der rig mulighed for at arbejde med antonymer.
Led sammen med eleverne efter ord i teksten og skriv dem på tavlen.

F.eks.: bange, Mørket, barn, sort, begyndelsen, ud, tilbage, tyndere, op, små, græd, stærkere eller alene.

Lad bagefter eleverne to og to finde antonymer – et ord, der betyder det modsatte. Vær åben for elevernes forskellige forslag. Det er ofte med til at brede forståelsen for et ord eller begreb, at der er flere ”modsatte ord” afhængig af den kontekst, de skrives i.

Billedsamtale

Som en del af arbejdet med bogen vælges centrale billeder fra bogen ud, og der samtales om kompositionen, formatet og vægtning af sort og hvid i forhold til hinanden på billederne.

Forslag til spørgsmål:

- Hvorfor er der ikke brugt farver i bogen?
- Hvad ville det gøre ved bogens udtryk?
- Hvorfor er der valgt et så aflangt format?
- Hvad bruges det aflange format til i bogen?

Grafisk produktion

Bogen har et meget grafisk udtryk, da der kun arbejdes i sort og hvid. For at bygge videre på denne tanke laver eleverne et grafisk billede, der viser, hvordan Nete har det indeni. Det kan enten være monotypi eller højtryk vha. skumpladetryk.

Du kan finde videoer til arbejde med monotypi og skumpladetryk [her!](#)

Nete og Lyset

Ordene bruges til at lave "en omvendt bog". Klassen udarbejder en fælles tekst, som hver elev kan bruge i deres egen bog *Nete og Lyset*. Der laves en skabelon til den nye bog Nete og Lyset. Den skal endnu være uden billeder, men hvor den nye tekst er sat i.

Det vil være en fordel, hvis denne bog har samme aflange format som den oprindelige bog. Måske skal nogle af siderne være sort papir.

Bogen printes, sættes sammen og uddeles til eleverne.

Eleverne tegner, enten hver for sig eller i makkerpar, de nye tegninger til deres bog om *Nete og Lyset*. På hvide sider tegnes med sort tuschpen. På sorte sider tegnes med hvide Poscatuscher. En anden mulighed kunne være at bruge sorte og hvide farveblyanter.

Når bøgerne er færdige, kan eleverne læse hinandens bøger. De kan også vise dem for eksempelvis andre klasser eller "læsevenner."

Bogen læses 3. gang med fokus på forholdet mellem Nete og Mørket

Find eksempler i bogen på bevægelser.

- Hvornår og hvordan bevæger Nete sig?
- Hvornår og hvordan bevæger Mørket sig?
- Hvilken betydning har deres bevægelser for handlingen i historien?
- Kan vi bruge deres bevægelser til at sige noget om deres forhold til hinanden?
- Ændrer deres måde at være sammen på sig?

Find alle de ord, der siger noget om deres følelser og forventninger. Både når det står direkte i teksten, og når det står lidt mere indirekte i teksten.

F.eks.: bange, ikke regnet med, aldrig troet, holde af, bedre til at kende, begyndt at forstå hinanden, kende den anden, sled for meget, græd, prøvede at holde fast, førte bort eller vinkede farvel.

Lad eleverne tegne et "humørbarometer" for Nete. Hvordan har hun det i starten af bogen, midt i bogen og i slutningen af bogen?

Tag eventuelt udgangspunkt i disse to tekstuddrag:

I begyndelsen kunne hun slet intet se, for Mørket omringede hende helt. "Luk mig ud, luk mig ud," råbte Nete og slog frem for sig. Men hun ramte aldrig Mørket, for det trak sig tilbage, hver gang hun forsøgte.

Men Mørket kom til at holde af hende, og begyndte at give Nete mere plads. Hun blev bedre til at se og kende forskel på Mørket. For indimellem var det fuldstændig sort og uigennemtrængeligt, og andre gange strakte det sig mere ud og blev tyndere.

Tal med eleverne om, hvad bogen handler om, og hvad bogen mon drejer sig om.

Tag f.eks. udgangspunkt i følgende spørgsmål:

- Har de mødt "mørke"?
- Hvad mener de, mørke kan være?
- Findes mørke udenom en eller indeni en?
- Hvordan tror de, Nete har det, da hun vinker til mørket på sidste side? Er hun trist eller glad?

Andre ideér:

Sammenlign med temaet lys/mørke i Skabelsesberetningen.